

BAG ინდექსი

ინდექსი საქართველოს ბიზნეს ასოციაციისთვის

IV კვარტალი
2020

Research

BAG ინდექსი

IV კვარტალი, 2020

სარჩევი

BAG ინდექსი	1
BAG ბიზნეს კლიმატი	1
BAG დასაქმების ბარომეტრი	10
COVID-19-ის გავლენა BAG ბიზნეს კლიმატზე	12

საქართველოს ბიზნეს ასოციაციის (BAG) ინდექსი საქართველოს ბიზნეს ასოციაციის, პიემსი კვლევითი ცენტრისა და ifo ეკონომიკური კვლევების ინსტიტუტის ერთობლივი პროდუქტია. BAG ინდექსი მოიცავს BAG-ის წევრი კომპანიების მმართველი მენეჯერების შეფასებას BAG ბიზნეს კლიმატის და BAG დასაქმების ბარომეტრის შესახებ. ანგარიში, ასევე, აანალიზებს COVID-19-ის გავლენას BAG-ის წევრებზე. პიემსი კვლევითი ცენტრი BAG ინდექსს აქვეყნებს ყოველკვარტალურად.

BAG ბიზნეს კლიმატი

BAG ბიზნეს კლიმატის მაჩვენებელი გამოითვლება BAG-ის წევრების გამოკითხვის საფუძველზე, კერძოდ, კითხვარის მეშვეობით BAG-ის წევრი კომპანიები აფასებენ თავიანთ მიმდინარე მდგომარეობას და მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინს. მათ შეუძლიათ აღწერონ თავიანთი მიმდინარე მდგომარეობა როგორც „კარგი“, „დამაკმაყოფილებელი“ ან „ცუდი“, ხოლო მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინი როგორც „უფრო ხელსაყრელი“, „უცვლელი“ ან „ნაკლებად ხელსაყრელი“. შესაბამისად, BAG ბიზნეს კლიმატის მაჩვენებელი წარმოადგენს ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობისა და მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინის საბალანსო მნიშვნელობების¹ ტრანსფორმირებულ საშუალოს. წარმოდგენილი კვლევის ფარგლებში, BAG-ის წევრი კომპანიები გადანაწილდა ოთხ სექტორში: ვაჭრობა, მრეწველობა, მშენებლობა და მომსახურება.

გარდა მიმდინარე მდგომარეობისა და მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინის შეფასებისა, BAG-ის წევრები, ასევე, აფასებენ გაყიდვების ფასების, გაყიდვების/ბრუნვის/მოთხოვნის და დასაქმებულთა რაოდენობის ცვლილებას გასულ კვარტალში და მოლოდინს მომდევნო კვარტალისთვის. ასევე, BAG-ის წევრები ასახელებენ მათი ბიზნესსაქმიანობისთვის ხელის შემშლელ ფაქტორებს, აფასებენ ფინანსებზე ხელმისაწვდომობას, აფიქსირებენ გაცვლითი კურსის შესახებ არსებულ მოლოდინს.

BAG ბიზნესციკლის საათი

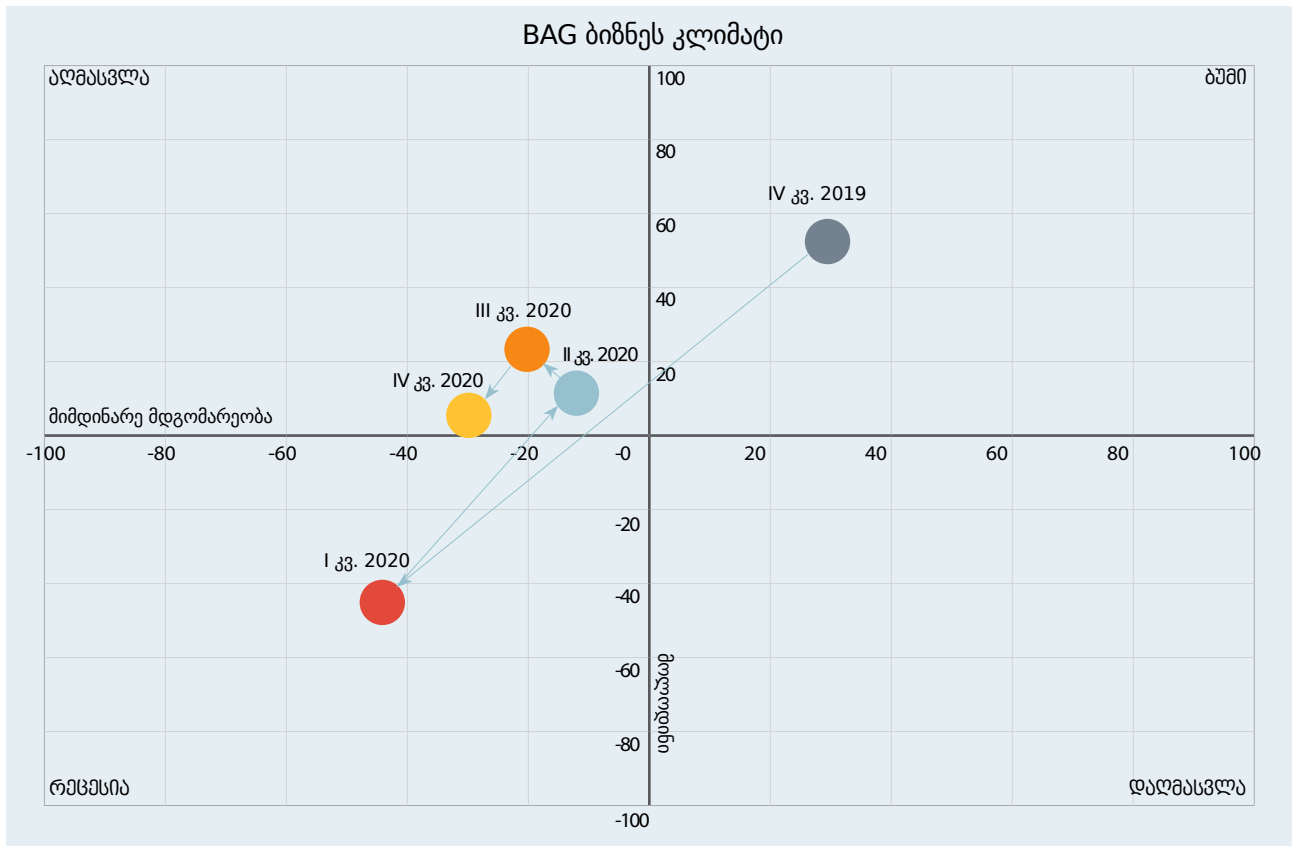
BAG ბიზნესციკლის საათი საკოორდინატო სიბრტყეზე ასახავს დამოკიდებულებას ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობასა და ბიზნესის მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინს შორის. თავის მხრივ, საკოორდინატო სიბრტყის მეოთხედები შესაბამისი სახელებით აღინიშნება, კერძოდ, აღმასვლა, ბუმი, დაღმასვლა და რეცესია:

- ✘ თუკი გამოკითხული კომპანიები ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობას აფასებენ უარყოფითად, ხოლო მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინს დადებითად, BAG ბიზნეს კლიმატის მაჩვენებელი მოხვდება **„აღმასვლის“** მეოთხედში.
- ✘ თუკი გამოკითხული კომპანიები ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობას და მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინს აფასებენ დადებითად, BAG ბიზნეს კლიმატის მაჩვენებელი მოხვდება **„ბუმის“** მეოთხედში.
- ✘ თუკი გამოკითხული კომპანიები ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობას აფასებენ დადებითად, ხოლო მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინს უარყოფითად, BAG ბიზნეს კლიმატის მაჩვენებელი მოხვდება **„დაღმასვლის“** მეოთხედში.
- ✘ თუკი გამოკითხული კომპანიები ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობას და მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინს აფასებენ უარყოფითად, BAG ბიზნეს კლიმატის მაჩვენებელი მოხვდება **„რეცესიის“** მეოთხედში.

¹ საბალანსო მნიშვნელობა მიმდინარე მდგომარეობისთვის არის სხვაობა „კარგი“ და „ცუდი“ შეფასებების პროცენტულ წილებს შორის, ხოლო საბალანსო მნიშვნელობა მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინისათვის არის სხვაობა „უფრო ხელსაყრელი“ და „ნაკლებად ხელსაყრელი“ შეფასებების პროცენტულ წილებს შორის. BAG ბიზნეს კლიმატის მაჩვენებელი შესაძლოა იყოს -100-სა და +100-ს შორის. +100 ნიშნავს, რომ ყველა გამოკითხული ბიზნესი მიმდინარე მდგომარეობას და მოლოდინს აფასებს დადებითად, ხოლო -100 ნიშნავს, რომ ყველა გამოკითხული ბიზნესი მიმდინარე მდგომარეობას და მოლოდინს აფასებს უარყოფითად.

2020 წლის მეოთხე კვარტალში, BAG-ის ნავრებმა თავიანთი მიმდინარე მდგომარეობა უარყოფითად, ხოლო მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინი დადებითად შეაფასა. 2020 წლის მეოთხე კვარტალში, BAG ბიზნეს კლიმატის მაჩვენებელმა -12.8 უულა შეადგინა, მათ შორის, ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობის მაჩვენებელი -30, ხოლო ბიზნესის მოლოდინის მაჩვენებელი 6.5 უულაა.

აღსანიშნავია, რომ 2020 წლის IV კვარტალში, III კვარტალთან შედარებით, BAG-ის ნევრი კომპანიების მიერ როგორც მიმდინარე მდგომარეობის შეფასება, ასევე მომდევნო 6 თვის მოლოდინი გაუარესდა.

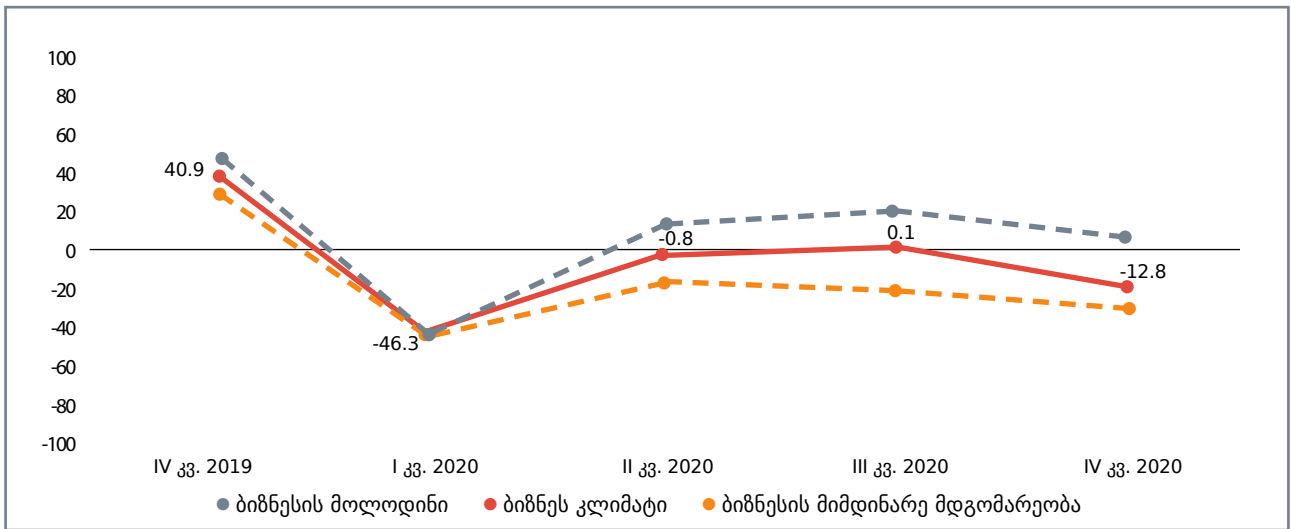

გრაფიკი 1: BAG ბიზნეს კლიმატი

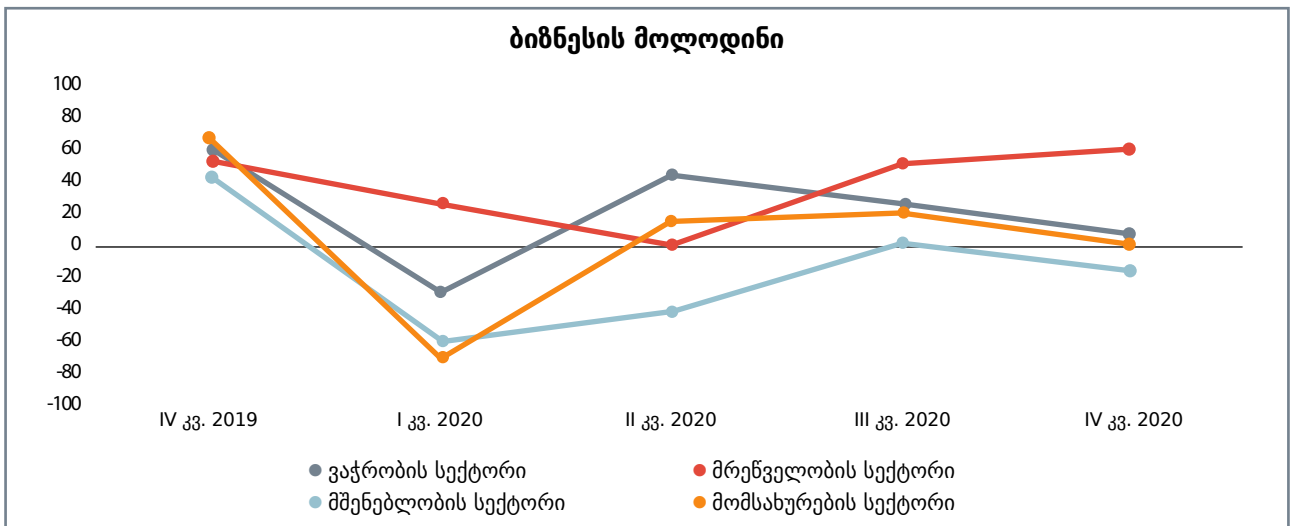
2020 წლის IV კვარტალში, სექტორებს შორის, BAG ბიზნეს კლიმატის მაჩვენებელი, მრეწველობის სექტორის გარდა, ყველა სექტორისთვის უარყოფითია. მრეწველობის სექტორში ბიზნეს კლიმატის დადებითი მაჩვენებელი განაპირობა ბიზნესის მოლოდინის მკვეთრად დადებითმა შეფასებამ. ბიზნესის მოლოდინის მაჩვენებელი, ასევე, დადებითია ვაჭრობის სექტორისთვის. აღნიშნული მაჩვენებელი მხოლოდ მშენებლობის სექტორშია უარყოფითი. რაც შეეხება, ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობის შეფასებას, ყველა სექტორისთვის მაჩვენებელი უარყოფითია. სექტორებს შორის, ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობა ყველაზე ნეგატიურად მშენებლობის სექტორში იქნა შეფასებული.

ცხრილი 1: საბალანსო მნიშვნელობები სექტორების მიხედვით 2020 წლის IV კვარტალში

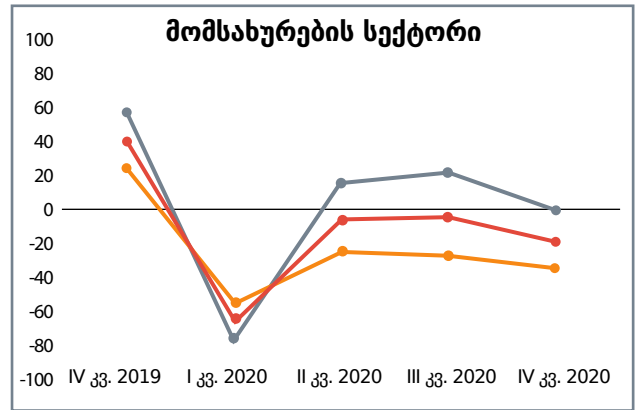
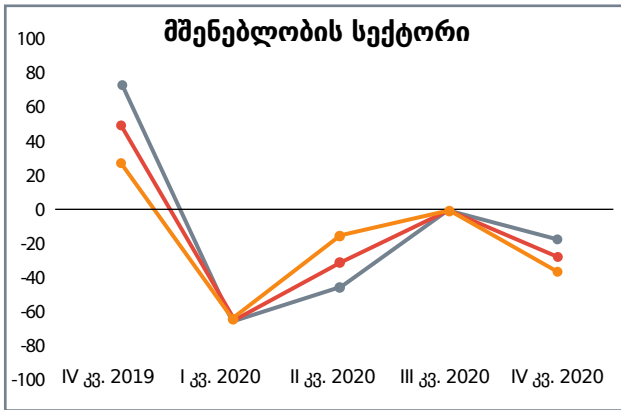
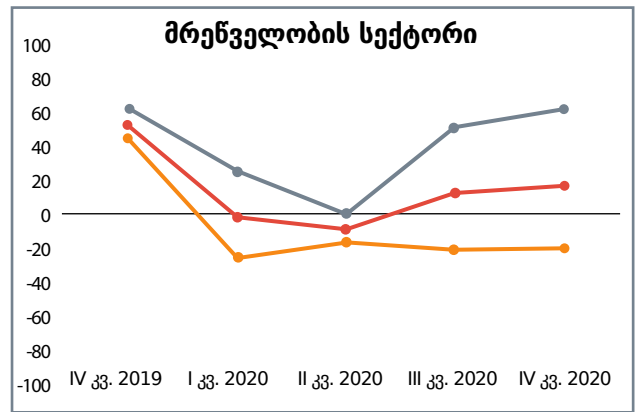
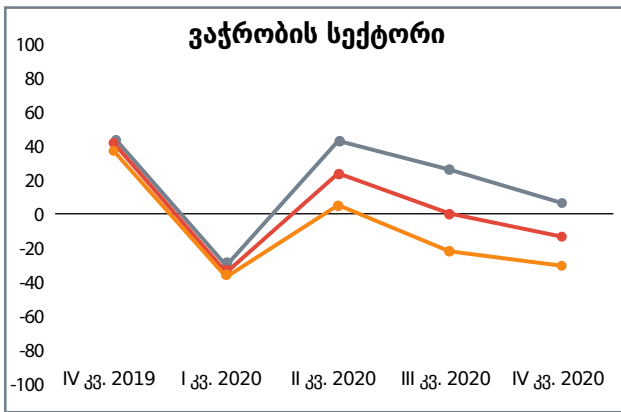
	ბიზნეს კლიმატი	ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობა	ბიზნესის მოლოდინი
ვაჭრობის სექტორი	-12.4	-29.4	6.3
მრეწველობის სექტორი	16.3	-20.0	60.0
მშენებლობის სექტორი	-25.2	-33.3	-16.7
მომსახურების სექტორი	-16.7	-32.0	0.0

გრაფიკი 2: BAG ბიზნეს კლიმატი, ბიზნესის მოლოდინი და ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობა

გრაფიკი 3: ბიზნესის მომდევნო ექვსი თვის მოლოდინი

● ბიზნესის მოლოდინი ● ბიზნეს კლიმატი ● ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობა

გრაფიკი 4: ბიზნეს კლიმატი, ბიზნესის მოლოდინი და ბიზნესის მიმდინარე მდგომარეობა ვაჭრობის, მრეწველობის, მშენებლობისა და მომსახურების სექტორებში

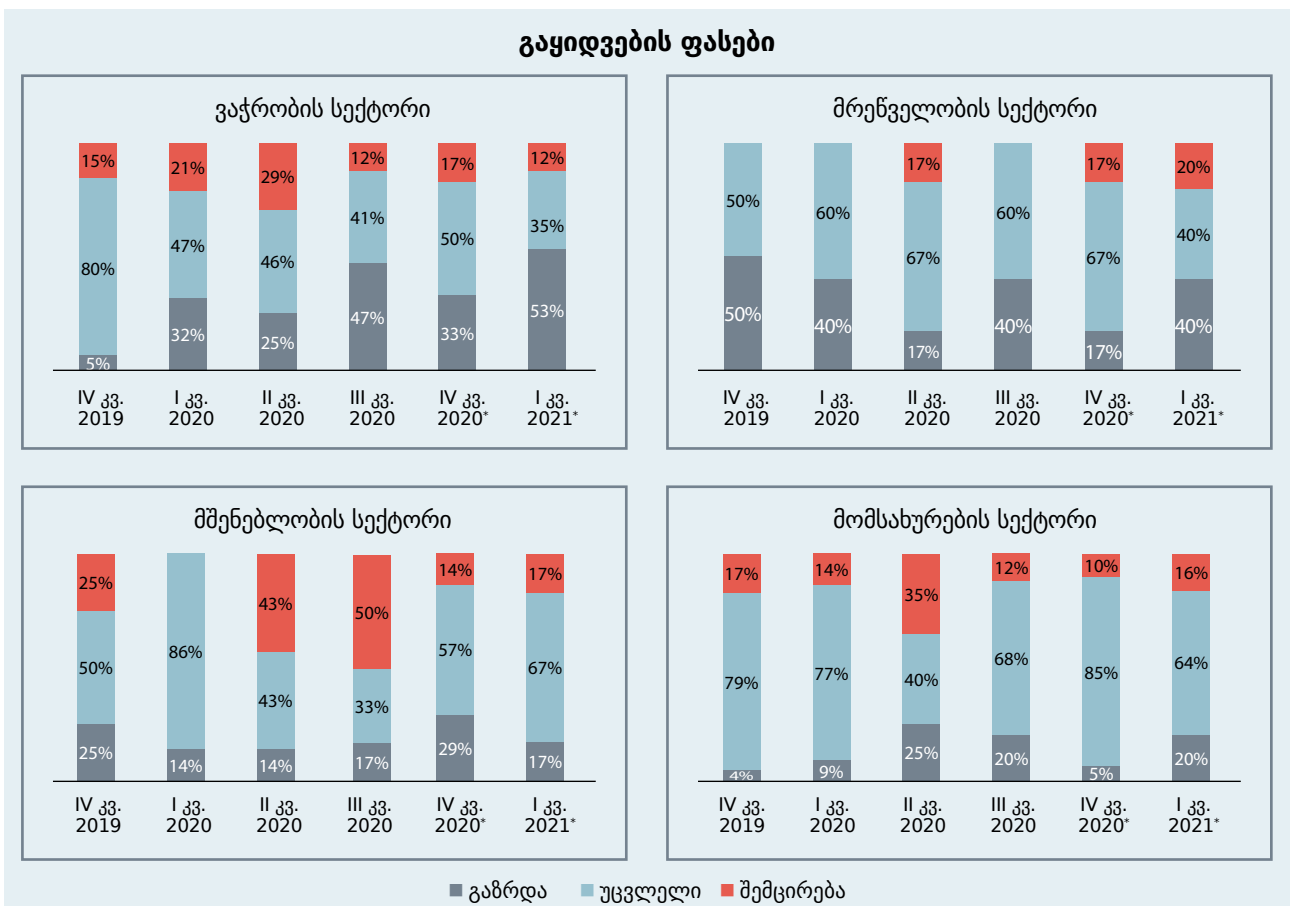
მოლოდინი 2021 წლის პირველი კვარტლისთვის

- ✦ 2021 წლის I კვარტალში, 2020 წლის IV კვარტალთან შედარებით, გამოკითხული BAG-ის წევრების მცირე ნაწილი (15.1%) თვლის, რომ დაქირავებულთა რაოდენობას გაზრდის, ხოლო 28.3% – კლებას ვარაუდობს. კომპანიათა უმეტესობა (56.6%) არ აპირებს დასაქმებულთა რაოდენობის ცვლილებას.
- ✦ 2021 წლის I კვარტალში, 2020 წლის IV კვარტალთან შედარებით, გამოკითხულთა მცირე ნაწილი მრეწველობის (20%), მომსახურების (12%), მშენებლობის (16.7%) და ვაჭრობის (17.6%) სექტორებში გეგმავს დასაქმებულთა რაოდენობის ზრდას.
- ✦ 2021 წლის I კვარტალში, 2020 წლის IV კვარტალთან შედარებით, გამოკითხული კომპანიების 32.1% ვარაუდობს გაყიდვების ფასების ზრდას, მაშინ როცა 52.8% არ ელოდება ამ მაჩვენებლის ცვლილებას, ხოლო 15.1%-ის მოლოდინია რომ ფასები დაიკლებს.
- ✦ 2021 წლის I კვარტალში, 2020 წლის IV კვარტალთან შედარებით, გამოკითხულთა დიდი ნაწილი მომსახურების (64%) და მშენებლობის (66.7%) სექტორებში არ მოელოდა გაყიდვების ფასების ცვლილებას. ვაჭრობის და მრეწველობის სექტორებში მსგავსი მოლოდინი, შესაბამისად, 35.3% და 40%-ს აქვს.
- ✦ 2021 წლის I კვარტალში, 2020 წლის IV კვარტალთან შედარებით, მშენებლობის სექტორში გამოკითხული კომპანიების ნახევარი გაყიდვების/მშენებლობების რაოდენობის კლებას ვარაუდობს.
- ✦ 2021 წლის I კვარტალში, 2020 წლის IV კვარტალთან შედარებით, მრეწველობის სექტორში გამოკითხული კომპანიების 80% თვლის, რომ ადგილობრივი წარმოება შემცირდება.

- 2021 წლის I კვარტალში, 2020 წლის IV კვარტალთან შედარებით, მომსახურების სექტორში გამოკითხული კომპანიების 32% მოელის გაყიდვების კლებას, ხოლო ვაჭრობის სექტორში – 52.9%.

მდგომარეობა 2020 წლის მესამე კვარტალში

- მიმდინარე წლის III კვარტალში, II კვარტალთან შედარებით, ასოციაციის გამოკითხული წევრების მხოლოდ 17%-მა გაზარდა დასაქმებულთა რაოდენობა, 24.5%-მა კი – შეამცირა. გამოკითხულ კომპანიათა უმეტესობაში (58.5%) დასაქმებულთა რაოდენობა არ შეცვლილა.
- მშენებლობის სექტორში გამოკითხული კომპანიების 50% აცხადებს, რომ დასაქმებულთა რაოდენობა 2020 წლის III კვარტალში, II კვარტალთან შედარებით, შემცირდა. აღნიშნული მაჩვენებელი მომსახურების სექტორში 32%, ხოლო ვაჭრობის სექტორში – 11.8% პროცენტია. აღსანიშნავია, რომ მრეწველობის სექტორში არც ერთ გამოკითხულ კომპანიას დასაქმებულთა რაოდენობა არ შეუმცირებია.
- გამოკითხულთა თითქმის მესამედმა (30.2%) განაცხადა, რომ 2020 წლის III კვარტალში, II კვარტალთან შედარებით, ფასები გაზარდა, ხოლო 54.7%-მა ფასები უცვლელად შეინარჩუნა. კომპანიების 15.1% კი აცხადებს, რომ აღნიშნულ პერიოდში ფასები შემცირდა.
- მშენებლობის სექტორში გაყიდვების ფასები 2020 წლის III კვარტალში, II კვარტალთან შედარებით, გამოკითხულთა ნახევარმა შეამცირა.
- ვაჭრობის სექტორში გამოკითხული კომპანიების 47.1% აცხადებს, რომ კომპანიის გაყიდვები 2020 წლის III კვარტალში, II კვარტალთან შედარებით, გაიზარდა.

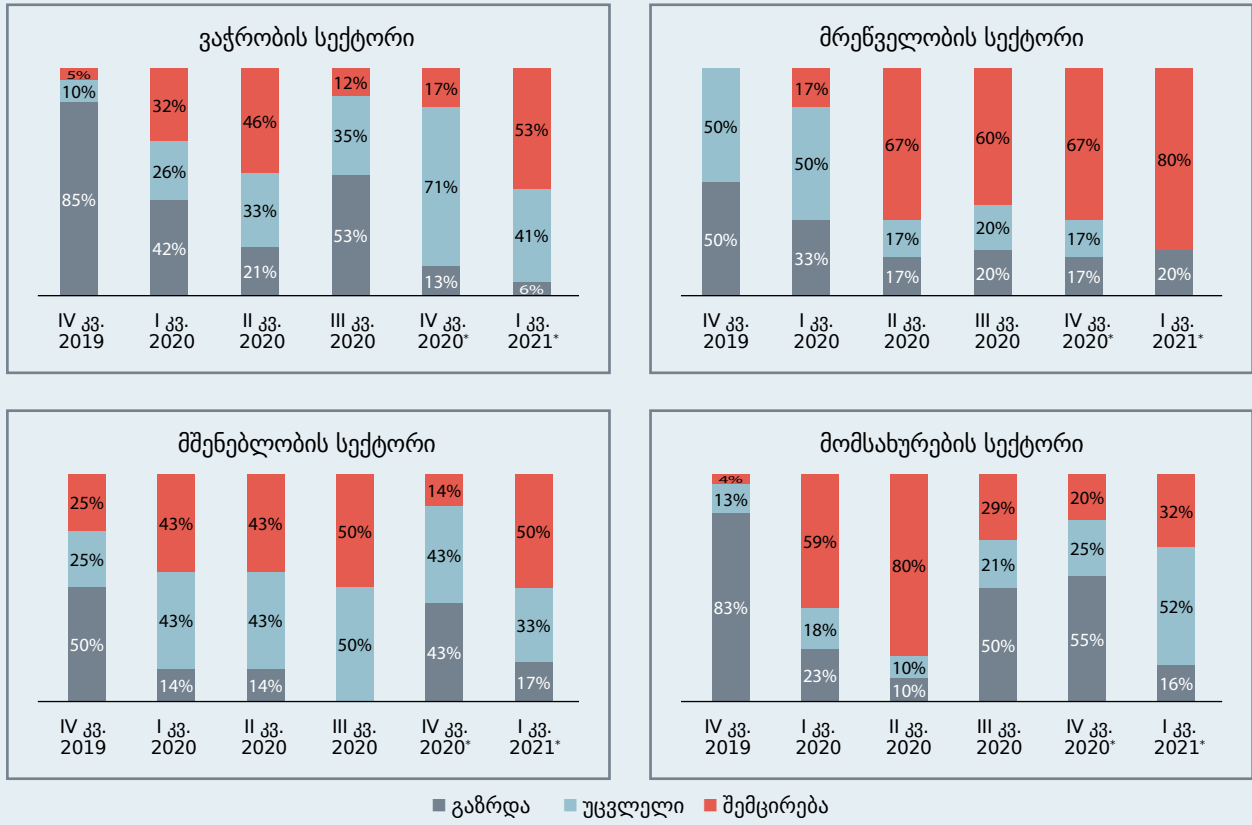

გრაფიკი 5: გაყიდვების ვაჭრობის, მრეწველობის, მშენებლობისა და მომსახურების სექტორებში²

* წინასწარი შეფასება

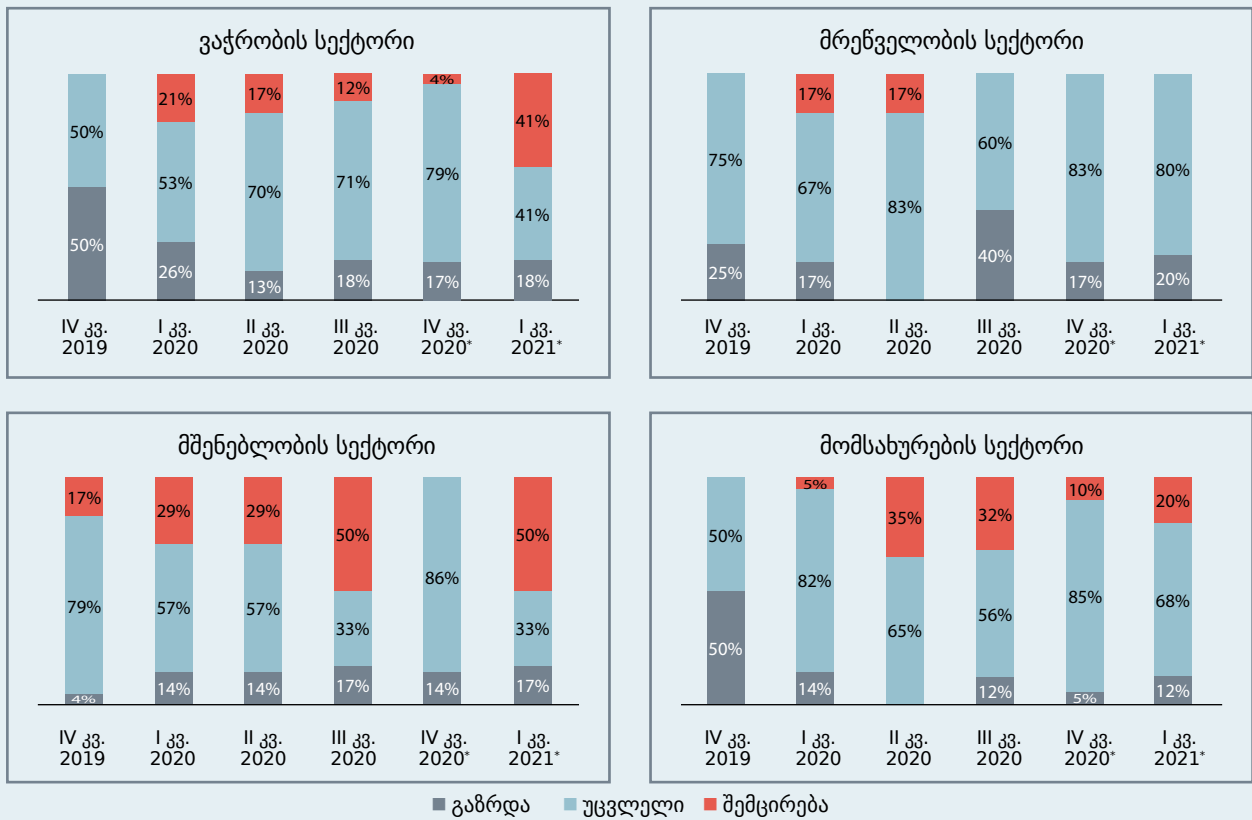
² დამრგვალების გამო ანგარიშში მოცემულ ზოგიერთ გრაფიკზე მონაცემთა ჯამი ზუსტად 100%-ის ტოლი არ არის

მოთხოვნა

გრაფიკი 6: მოთხოვნა ვაჭრობის, მრეწველობის, მშენებლობისა და მომსახურების სექტორებში

დასაქმებულთა რაოდენობა

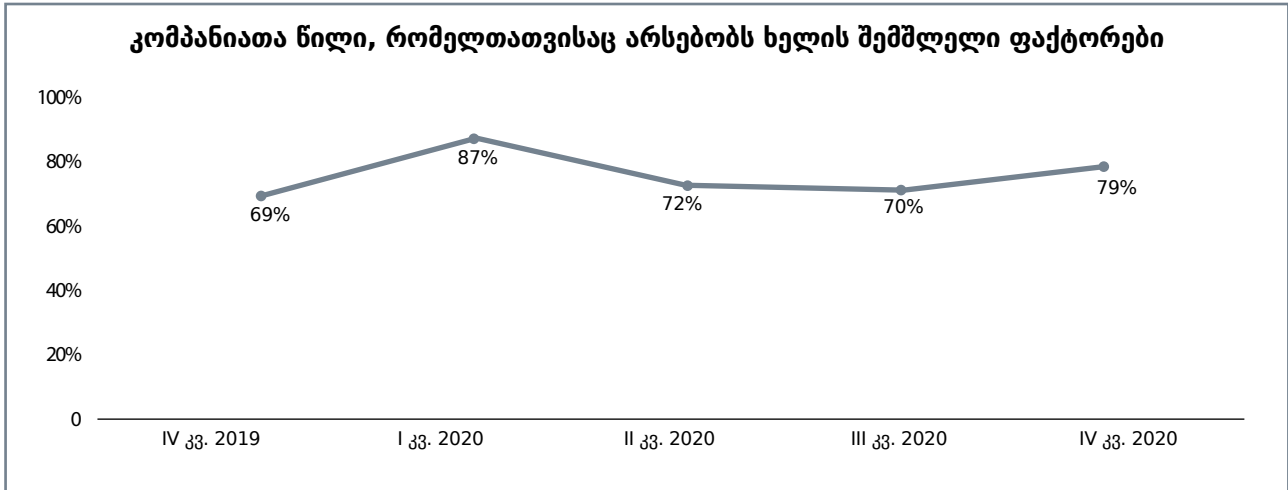

გრაფიკი 7: დასაქმებულთა რაოდენობა ვაჭრობის, მრეწველობის, მშენებლობისა და მომსახურების სექტორებში

* წინასწარი შეფასება

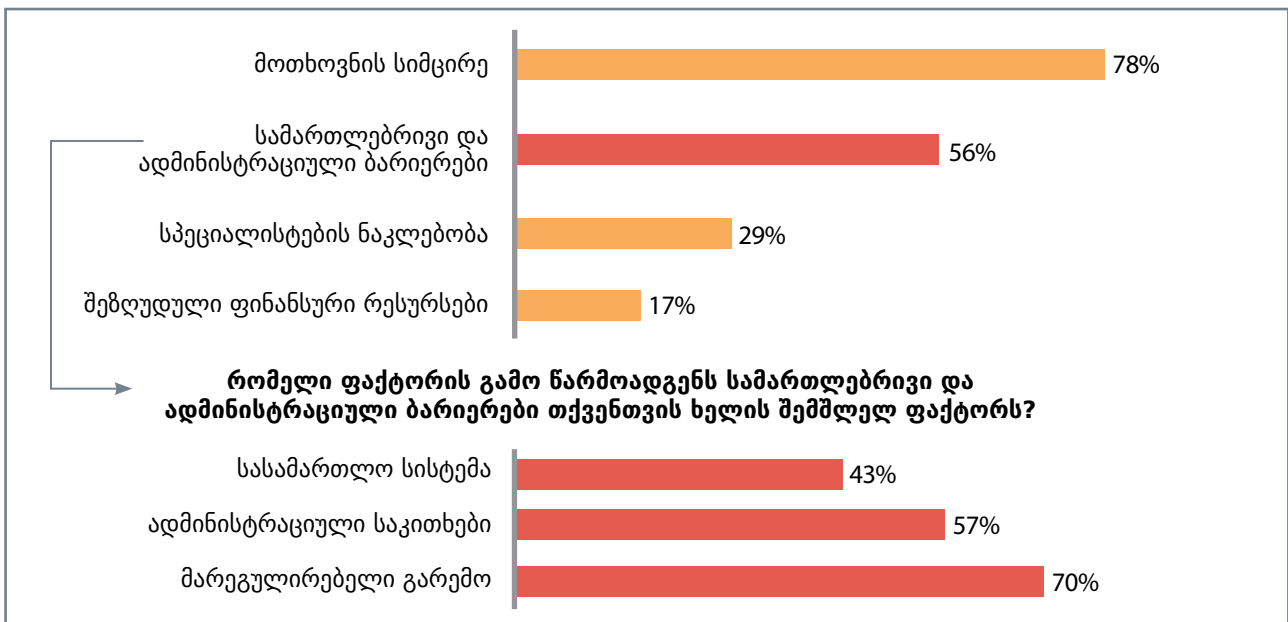
ბიზნესსაქმიანობისთვის ხელის შემშლელი ფაქტორები

2020 წლის IV კვარტალში კვლავ იმატა და 78.7% შეადგინა იმ კომპანიათა წილმა, რომლებიც თვლიან, რომ მათი ბიზნესსაქმიანობისთვის არსებობს ხელის შემშლელი ფაქტორები. აღნიშნული ზრდა მოსალოდნელიც იყო, რადგან ბოლო პერიოდში ბიზნესმა კიდევ უფრო მწვავედ იგრძნო პანდემიის მიერ გამოწვეული ეფექტები. ამის მაჩვენებელია ისიც, რომ წინა კვარტლის გამოკითხვასთან შედარებით, 10 პროცენტული პუნქტით იმატა იმ კომპანიათა რაოდენობამ, რომელთა ბიზნესსაქმიანობას მოთხოვნის სიმცირე აფერხებს.

გრაფიკი 8: ბიზნესისთვის ხელის შემშლელი ფაქტორების არსებობა

2020 წლის IV კვარტალში, წინა პერიოდების მსგავსად, ბიზნესსაქმიანობისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი ხელის შემშლელი ოთხი ფაქტორია: მათ პროდუქციასა თუ მომსახურებაზე მოთხოვნის სიმცირე, სამართლებრივი და ადმინისტრაციული ბარიერები, სპეციალისტების ნაკლებობა და შეზღუდული ფინანსური რესურსები. პრობლემათა შორის პირველ ადგილზე კვლავ მოთხოვნის სიმცირეა დასახელებული. როგორც უკვე აღინიშნა, ეს პრობლემა ბიზნესსექტორისთვის მნიშვნელოვნად გამწვავდა და მიმდინარე კვარტალში გამოკითხულთა 78%-ს აწუხებს. მეორე ადგილს სამართლებრივი და ადმინისტრაციული ბარიერები იკავებს 56%-ით, რაც, მესამე კვარტალთან შედარებით, 8 პროცენტული პუნქტით არის გაზრდილი.

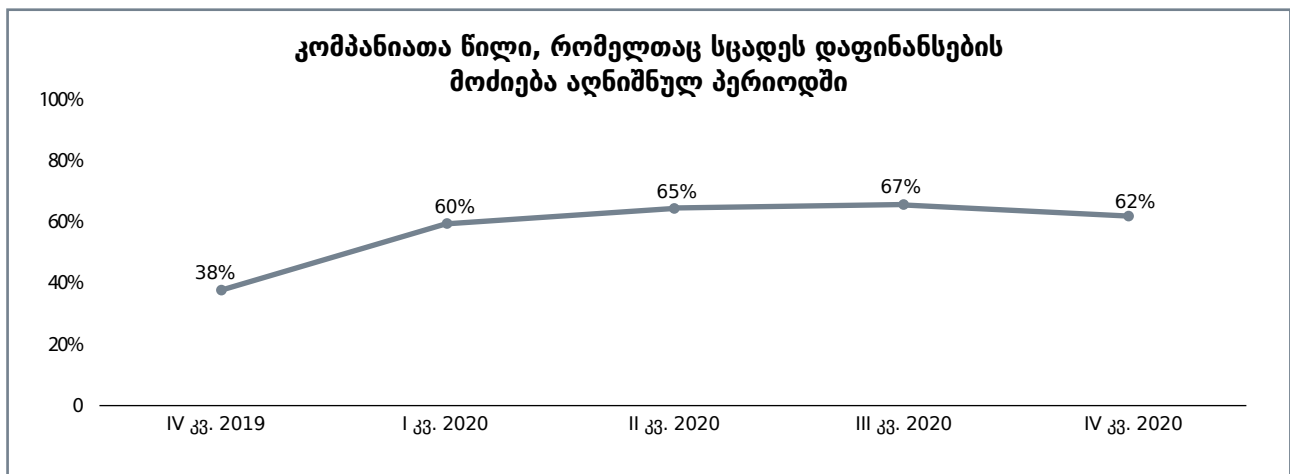

გრაფიკი 9: ძირითადი ხელის შემშლელი ფაქტორები გამოკითხული BAG-ის წევრებისთვის 2020 წლის IV კვარტალში

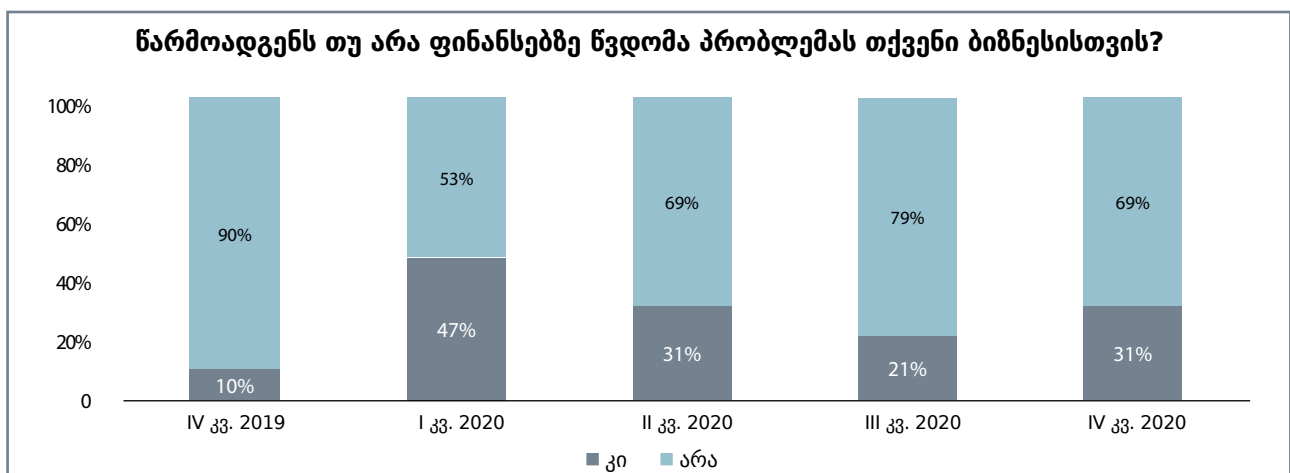
2020 წლის IV კვარტალში, გამოკითხული BAG-ის წევრთაგან უმეტესობამ (რომლებმაც სამართლებრივი და ადმინისტრაციული ბარიერები დაასახელეს მათი ბიზნესსაქმიანობისთვის ხელის შემშლელად) მარეგულირებელი გარემო დაასახელეს ყველაზე მნიშვნელოვან ფაქტორად, რის გამოც სამართლებრივი და ადმინისტრაციული ბარიერები ხელს უშლის მათ ბიზნესსაქმიანობას. აღნიშნული შედეგები თითქმის უცვლელია მესამე კვარტლის გამოკითხვის შედეგებთან შედარებით.

დაფინანსება

მიმდინარე კვარტალში შემცირებულია იმ კომპანიათა წილი, რომლებიც შეზღუდულ ფინანსურ რესურსებს ბიზნესსაქმიანობის ხელის შემშლელ ფაქტორად მიიჩნევენ. კერძოდ, მესამე კვარტალში აღნიშნული ფაქტორი გამოკითხულთა 23%-ს აწუხებდა, ხოლო მიმდინარე კვარტალში – 17%-ს. მიმდინარე კვარტალში ასევე იკლო იმ კომპანიათა წილმაც, რომლებმაც დაფინანსების მოძიება სცადეს. აღნიშნული კლება ბიზნესის შემცირებული აქტივობით შეიძლება აიხსნას.

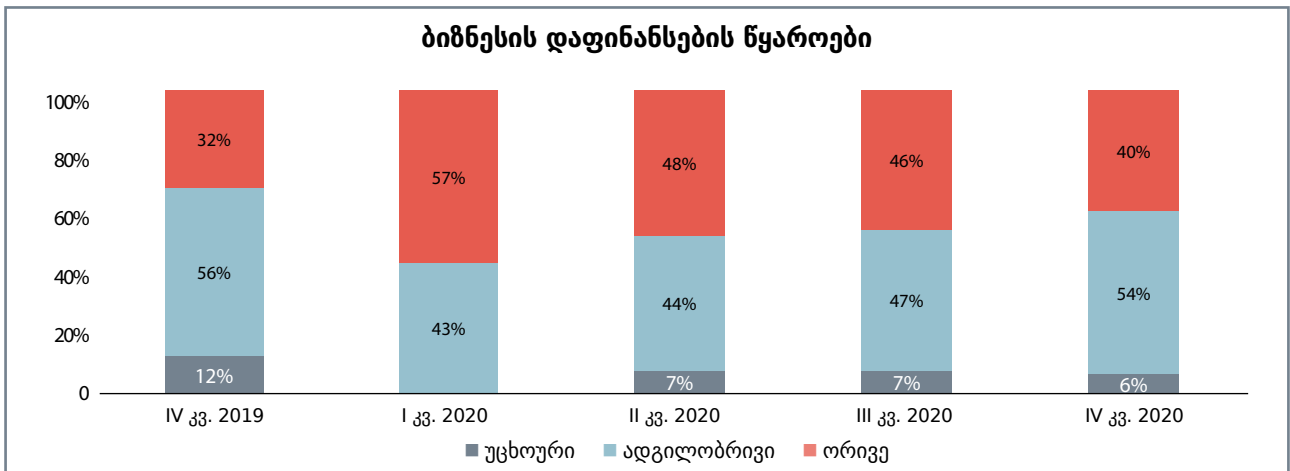

გრაფიკი 10: დაფინანსების მოძიება

გრაფიკი 11: ფინანსებზე წვდომა³

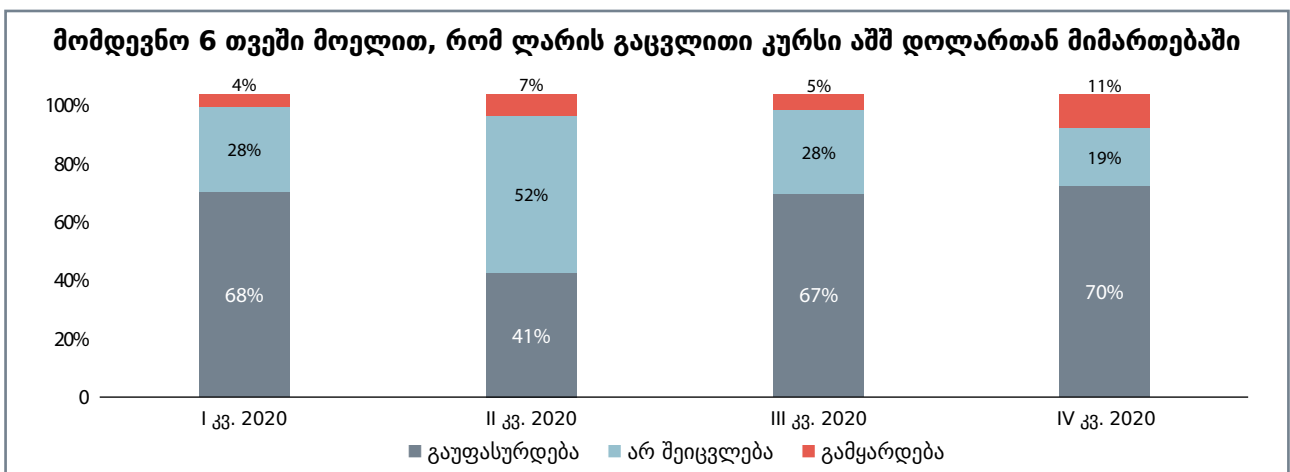
³ კითხვას პასუხი გასცა გამოკითხულთა მხოლოდ იმ ნაწილმა, რომელმაც უკანასკნელ პერიოდში სცადა ფინანსების მოძიება

გრაფიკი 12: დაფინანსების წყაროები

მიუხედავად იმისა, რომ მიმდინარე კვარტალში იკლო იმ კომპანიათა წილმა, ვინც შეზღუდულ ფინანსურ რესურსებს ხელის შემშლელ ფაქტორად მიიჩნევს, იმ კომპანიების 31% რომლებმაც ბოლო პერიოდში სცადეს ფინანსების მოძიება, თვლის, რომ ფინანსებზე წვდომა პრობლემურია. აღსანიშნავია, რომ 2019 წლის IV კვარტალი – 2020 წლის IV კვარტლის პერიოდში, ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი კომპანიებისა, რომლებიც აცხადებდნენ, რომ მათთვის ფინანსების მოძიება პრობლემას წარმოადგენდა 2020 წლის I კვარტალში დაფიქსირდა (47%).

მოლოდინი გაცვლითი კურსის შესახებ

გრაფიკი 13: ლარის გაცვლითი კურსის მოლოდინი აშშ დოლართან მიმართებაში

არსებული ბიზნესგარემო, გაუარესებული ეკონომიკური მაჩვენებლები და ეროვნული ვალუტის აშშ დოლართან მიმართებაში მერყეობა ნეგატიური მოლოდინის საფუძველს ქმნის. 2020 წლის IV კვარტალში, 2020 წლის III კვარტალთან შედარებით, გამოკითხული კომპანიების წილი, რომელთაც ეროვნული ვალუტის გაუფასურების მოლოდინი ჰქონდათ, გაიზარდა 67%-დან 70%-მდე. თუმცა, მოცემულ პერიოდში, ასევე იმატა პოზიტიური მოლოდინის მქონე კომპანიების წილმაც და 2020 წლის განმავლობაში ყველაზე მაღალ მაჩვენებელს, 11%-ს მიაღწია.

BAG დასაქმების ბარომეტრი

BAG დასაქმების ბარომეტრი ასახავს კომპანიების მოლოდინს მომავალ სამ თვეში დასაქმების სავარაუდო ცვლილების შესახებ.⁴

2020 წლის IV კვარტალში, BAG-ის ბამოკითხულმა ნევრებმა დასაქმების ცვლილების მოლოდინი უარყოფითად შეაფასეს და BAG-ის დასაქმების ბარომეტრმა -13.7 ქულა შეადგინა. აღნიშნული მაჩვენებელი წინა კვარტალთან შედარებით გაუარესებულია. 2020 წლის III კვარტალში BAG-ის ნევრ კომპანიებს დადებითი მოლოდინი ჰქონდათ დასაქმებასთან მიმართებაში და BAG-ის დასაქმების ბარომეტრის მნიშვნელობა 6.2-ს შეადგენდა.

დასაქმების კლებას ვარაუდობს ვაჭრობის, მომსახურებისა და მშენებლობის სექტორები. თუმცა, ამ სექტორებისაგან განსხვავებით, 2020 წლის IV კვარტალში დასაქმების ცვლილების დადებითი მოლოდინი ფიქსირდება მრეწველობის სექტორში.

დასაქმების ბარომეტრი ყველაზე მეტად მშენებლობის სექტორში გაუარესდა, სადაც გამოკითხულ კომპანიათა ნახევარი მომდევნო სამ თვეში დასაქმებულთა რაოდენობის შემცირებას ვარაუდობს. მიმდინარე კვარტალში მნიშვნელოვნად გაუარესდა სამშენებლო სექტორის მიერ როგორც არსებული მდგომარეობის შეფასება, ასევე მოლოდინი. მომდევნო, 2021 წლის პირველ კვარტალში მშენებლობის სექტორში ჩართული კომპანიების ნახევარი მოთხოვნის კლებას მოელის. სექტორის პესიმისტური განწყობა კი პირდაპირ აისახება დასაქმებაზეც.

ასევე, მნიშვნელოვნად გაუარესდა დასაქმების ბარომეტრი ვაჭრობის სექტორში. 2020 წლის მეოთხე კვარტალისთვის, ვაჭრობის სექტორში, დასაქმებულთა რაოდენობის ზრდას კომპანიათა მხოლოდ 17% გეგმავდა, ბევრად ნაკლები – 4% შემცირებას ვარაუდობდა. შედეგად, დასაქმების ბარომეტრი დადებითი იყო. მოქმედი შეზღუდვების გათვალისწინებით კი, კომპანიათა 53% მომდევნო კვარტალში მათ პროდუქციაზე მოთხოვნის შემცირებას მოელის. შედეგად, კომპანიათა 41% ვარაუდობს, რომ 2021 წლის პირველ კვარტალში დასაქმებულთა რაოდენობის შემცირება მოუწევს.

ნაკლებად პესიმისტურია განწყობა მომსახურების სექტორში, სადაც კომპანიათა 32% მოელის მოთხოვნის კლებას. შესაბამისად, გამოკითხულთა მხოლოდ 20% ვარაუდობს, რომ დასაქმებულთა რაოდენობის შემცირება მოუწევს.

განსხვავებულია მდგომარეობა მრეწველობის სექტორში. აქ კომპანიათა 80% მოთხოვნის კლებას მოელის 2021 წლის პირველ კვარტალში. თუმცა, აღნიშნული კომპანიები დასაქმებულთა რაოდენობის უცვლელად დატოვებას გეგმავენ. დანარჩენები კი ზრდას ვარაუდობენ. შედეგად, მრეწველობის სექტორის დასაქმების ბარომეტრი დადებითია.

⁴ კომპანიებს შეუძლიათ, დასაქმებულთა რაოდენობის შესახებ არსებული მომდევნო სამი თვის გეგმები აღწერონ, როგორც „მზარდი“, „სტაბილური“ ან „კლებადი“. ამ გეგმების საბალანსო მნიშვნელობა გამოითვლება პასუხების - „მზარდი“-სა და „კლებადი“-ს პროცენტულ წილებს შორის სხვაობით. BAG დასაქმების ბარომეტრი არის სექტორების საბალანსო მნიშვნელობების შეწონილი საშუალო. BAG დასაქმების ბარომეტრის მნიშვნელობა შესაძლოა იყოს -100-დან +100-მდე. -100 ნიშნავს, რომ ყველა გამოკითხული ბიზნესი მომდევნო სამი თვის განმავლობაში მოელის დასაქმებულთა რაოდენობის შემცირებას, ხოლო +100 ნიშნავს, რომ ყველა გამოკითხული ბიზნესი მომდევნო სამი თვის განმავლობაში მოელის დასაქმებულთა რაოდენობის ზრდას.

ცხრილი 2: დასაქმების ბარომეტრი. საბალანსო მნიშვნელობები სექტორის მიხედვით

BAG დასაქმების ბარომეტრი სექტორების მიხედვით (საბალანსო მნიშვნელობები)					
სექტორი	IV კვ. 2019	I კვ. 2020	II კვ. 2020	III კვ. 2020	IV კვ. 2020
ვაჭრობა	33.3	-45.0	5.6	12.5	-23.5
მრეწველობა	11.1	-25.0	0.0	16.7	20.0
მშენებლობა	50.0	-80.0	-28.6	14.3	-33.3
მომსახურება	14.6	-41.7	0.0	-5.0	-8.0
BAG დასაქმების ბარომეტრი	26.1	-46.7	-2.8	6.2	-13.7

გრაფიკი 14: BAG დასაქმების ბარომეტრი

COVID-19-ის გავლენა BAG ბიზნეს კლიმატზე

2020 წლის ნოემბერში უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოს მიერ ქვეყანაში მოქმედი წერტილოვანი შეზღუდვების გამკაცრება და გაფართოება გადაწყდა. 2020 წლის IV კვარტლის გამოკითხვაში, COVID-19-ის BAG-ის წევრ კომპანიებზე გავლენის შესაფასებლად არსებულ კითხვარში დამატებითი კითხვები ინტეგრირდა.

COVID-19-ის გავლენა ასოციაციის წევრ კომპანიებზე, BAG ინდექსის გამოკითხვის ფარგლებში შეფასდა საქართველოში პანდემიის პირველი ტალღის დროსაც – როდესაც ქვეყანაში პირველად გამოცხადდა საგანგებო მდგომარეობა და გააქტიურდა კარანტინის რეჟიმი.

COVID-19-ის გავლენა BAG-ის წევრებზე

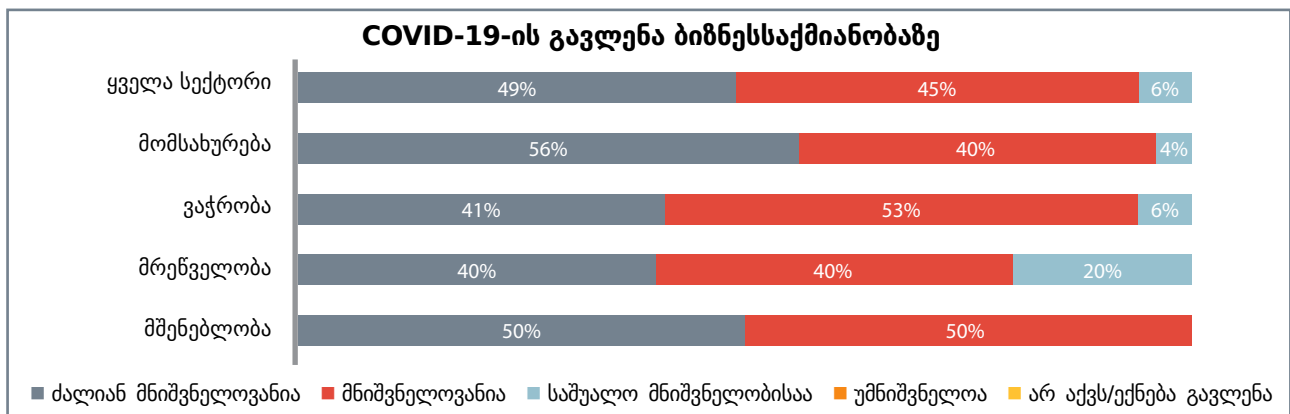
✘ 2020 წლის IV კვარტალში გამოკითხული BAG-ის წევრების უმრავლესობა (94%) თვლის, რომ COVID-19-ის გავლენა მათ ბიზნესაქტივობაზე ძალიან მნიშვნელოვანია ან მნიშვნელოვანია. არცერთი გამოკითხული კომპანია არ მიიჩნევს, რომ COVID-19 ის გავლენა უმნიშვნელოა ან საერთოდ არ აქვს გავლენა.

აღსანიშნავია, რომ პანდემიის პირველი ტალღის დროს ჩატარებულ გამოკითხვაში, BAG-ის წევრების ოდნავ ნაკლები - 89% აფასებდა COVID-19-ის გავლენას მათ ბიზნეს აქტივობაზე ძალიან მნიშვნელოვნად ან მნიშვნელოვნად. ამავდროულად, გამოკითხულთა 4% თვლიდა, რომ COVID-19-ს გავლენა არ ჰქონდა მათ ბიზნესზე ან უმნიშვნელოდ აისახებოდა.

✘ 2020 წლის IV კვარტალში ჩატარებული კვლევის მიხედვით, სექტორებს შორის, COVID-19-მა ყველაზე დიდი გავლენა მშენებლობის და მომსახურების სექტორებზე მოახდინა. აღნიშნულ სექტორებში გამოკითხულთა, შესაბამისად, 100%-მა და 96%-მა გავლენა შეაფასა ძალიან მნიშვნელოვნად ან მნიშვნელოვნად.

აღნიშნული მაჩვენებლები გაზრდილია პირველი ტალღის დროს ჩატარებული გამოკითხვის შედეგებთან შედარებით (მშენებლობა - 80%; მომსახურება - 92%). ხოლო ვაჭრობის სექტორში თითქმის არ შეცვლილა პანდემიის გავლენის შეფასება (წინა გამოკითხვა - 95%; მიმდინარე გამოკითხვა - 94%).

✘ 2020 წლის IV კვარტალში ჩატარებული კვლევის მიხედვით, ისევე როგორც პანდემიის პირველი ტალღის დროს ჩატარებულ გამოკითხვაში, სექტორებს შორის, COVID-19-მა ყველაზე ნაკლები გავლენა მრეწველობის სექტორზე მოახდინა. აღნიშნულ სექტორში 2020 წლის IV კვარტალში გამოკითხული BAG-ის წევრი კომპანიების მხოლოდ 80% თვლის, რომ გავლენა მათ ბიზნესზე ძალიან მნიშვნელოვანია ან მნიშვნელოვანია. პირველი ტალღის დროს ჩატარებული გამოკითხვისას კი მხოლოდ 50% თვლიდა, რომ გავლენა მათ ბიზნესზე ძალიან მნიშვნელოვანი ან მნიშვნელოვანი იყო. აღნიშნული შეფასება განპირობებული იყო იმით, რომ მრეწველობის სექტორს ყველაზე ნაკლებად შეეხო დაწესებული შეზღუდვები.

გრაფიკი 15: COVID-19-ის გავლენა ბიზნესაქმიანობაზე

ბიზნესსაქმიანობა COVID-19-ის პირობებში

მიმდინარე გამოკითხვის დროს BAG-ის წევრებმა უპასუხეს კითხვას, აგრძელებდნენ თუ არა ბიზნესსაქმიანობას 28 ნოემბრიდან ქვეყნის მასშტაბით ამოქმედებული წერტილოვანი შეზღუდვების პირობებში. მსგავსი გამოკითხვა ჩატარდა პანდემიის პირველი ტალღის დროსაც, როდესაც ქვეყანაში გამოცხადებული იყო საგანგებო მდგომარეობა და ამოქმედებული იყო საკარანტინო რეჟიმი.

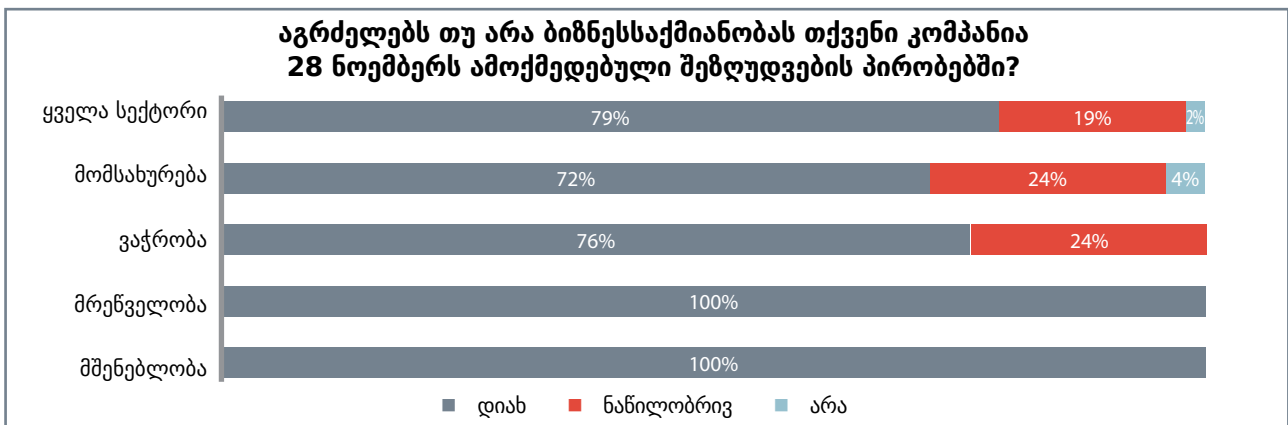
აღსანიშნავია, რომ პანდემიის პირველი ტალღის დროს ქვეყნის მასშტაბით არსებული შეზღუდვების პირობებში ბიზნესის დიდი ნაწილი თითქმის სრულად გაჩერებული იყო. ამჟამად არსებული შეზღუდვები კი წერტილოვანია და, სირთულეების მიუხედავად, ბიზნესის წარმომადგენლებს აქვთ საშუალება გააგრძელონ ბიზნესსაქმიანობა.

✦ 2020 წლის IV კვარტალში გამოკითხული BAG-ის წევრი კომპანიების 79.2% სრულად აგრძელებს ბიზნესსაქმიანობას 28 ნოემბრიდან ამოქმედებული შეზღუდვების პირობებში, 18.9% – მხოლოდ ნაწილობრივ, ხოლო 1.9%-მა შეწყვიტა საქმიანობა.

აღსანიშნავია, რომ პანდემიის პირველი ტალღის დროს ჩატარებულ გამოკითხვაში, გამოკითხული BAG-ის წევრი კომპანიების 47.2% სრულად აგრძელებდა ბიზნესსაქმიანობის, ხოლო 15.1%-ს შეწყვეტილი ჰქონდა საქმიანობა.

✦ 2020 წლის IV კვარტალში ჩატარებული კვლევის შედეგების მიხედვით, სექტორებს შორის, COVID-19-მა ყველაზე დიდი გავლენა ვაჭრობის და მომსახურების სექტორებზე მოახდინა. მომსახურების სექტორში გამოკითხულთა დაახლოებით 28%-მა შეწყვიტა მუშაობა ნაწილობრივ ან სრულად, ხოლო ვაჭრობის სექტორში 23.5%-მა.

✦ 2020 წლის IV კვარტალში ჩატარებული კვლევის შედეგების მიხედვით, სექტორებს შორის COVID-19-მა ყველაზე ნაკლები გავლენა მრეწველობის და მშენებლობის სექტორებზე მოახდინა, აღნიშნულ სექტორებში გამოკითხული ყველა ბიზნესი აგრძელებს საქმიანობას.

გრაფიკი 16: ბიზნესსაქმიანობა 28 ნოემბერს ამოქმედებული შეზღუდვების პირობებში

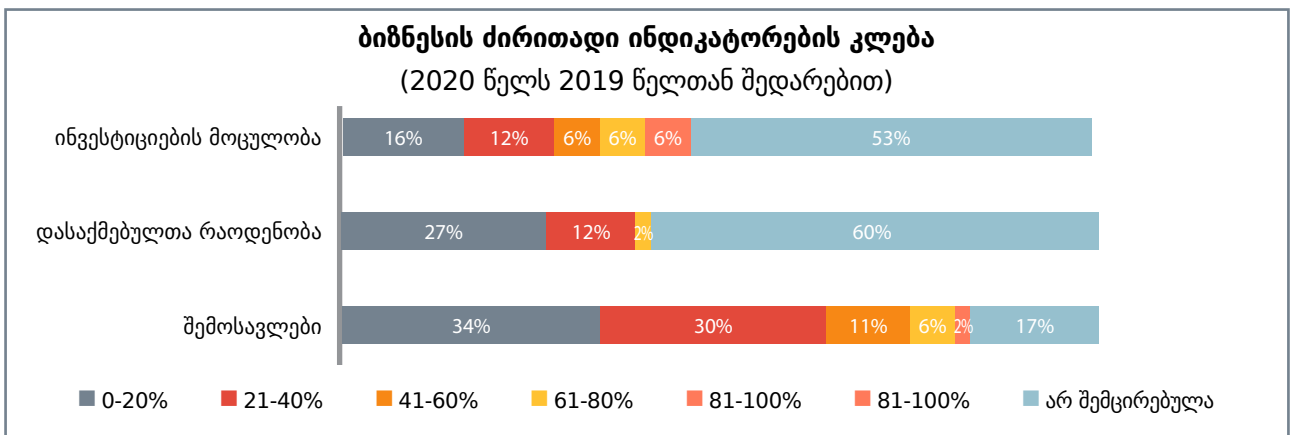
ბიზნესის ძირითადი მაჩვენებლების მოსალოდნელი შემცირება

კითხვარის საშუალებით, BAG-ის წევრებმა შეაფასეს შემოსავლების, დასაქმებულთა რაოდენობის და ინვესტიციების მოცულობის ცვლილება 2020 წელს, 2019 წელთან შედარებით.

წინასწარი შეფასებით, 2020 წელს, 2019 წელთან შედარებით:

✦ გამოკითხული BAG-ის წევრი კომპანიების 64%-ს შემოსავლები 0-40%-ით შეუმცირდა. კომპანიების 19%-ს კი შემოსავლები 40%-ზე მეტად შეუმცირდა, ხოლო 17%-ის შემოსავლები არ შემცირებულა საერთოდ.

- ✘ გამოკითხული BAG-ის წევრთა უმრავლესობის (59.6%) დასაქმებულთა რაოდენობა არ შემცირებულა. რესპონდენტთა 26.9%-ის კომპანიებში კი დასაქმებულთა რაოდენობა მხოლოდ 0-20%-ით შემცირდა.
- ✘ გამოკითხულთა 53.1%-ს ინვესტიციების მოცულობა არ შეუმცირებია, ხოლო 16.3%-მა 0-20%-ით შეამცირა.
- ✘ მშენებლობის სექტორში გამოკითხული ყველა BAG-ის წევრისთვის შემოსავლები შემცირდა, თუმცა არცერთი მათგანისთვის შემოსავლები 60%-ზე მეტად არ შემცირებულა. აღნიშნულ სექტორში გამოკითხული კომპანიების ნახევრისთვის შემოსავლები 41-60%-ით შემცირდა.
- ✘ მრეწველობის სექტორში გამოკითხულთა 80%-ის შემოსავლები 0-40%-ით შემცირდა, ხოლო დანარჩენი 20%-ის არ შემცირებულა.
- ✘ მომსახურების სექტორში, ისევე როგორც მრეწველობის სექტორში, გამოკითხული კომპანიების 20%-სთვის შემოსავლები არ შემცირებულა. ვაჭრობის სექტორში ანალოგიური მაჩვენებელი 17.6%-ს შეადგენს.
- ✘ დასაქმებულთა რაოდენობა 0-40%-ით შემცირდა მშენებლობის სექტორში გამოკითხულ კომპანიათა 66.7%-ში. ვაჭრობის და მომსახურების სექტორებში ანალოგიური მაჩვენებელი 47.1%-სა და 33.3%-ს შეადგენს.
- ✘ მრეწველობის სექტორში გამოკითხულ არცერთ კომპანიაში დასაქმებულთა რაოდენობა არ შემცირებულა. დასაქმებულთა რაოდენობა არ შეუმცირებია ასევე მშენებლობის სექტორში გამოკითხული კომპანიების 16.7%-ს, ხოლო ვაჭრობის და მომსახურების სექტორებში – 52.9%-სა და 66.7%-ს.
- ✘ დასაქმებულების მსგავსად, კომპანიების დიდ ნაწილს, პანდემიის მიუხედავად, არ შეუმცირებია ინვესტიციების მოცულობა. კერძოდ, მომსახურების სექტორში ასოციაციის გამოკითხული წევრების 66.7%-მა არ შეამცირა ინვესტიციების მოცულობა, მრეწველობის სექტორში 60%-მა, ვაჭრობისა და მშენებლობის სექტორებში კი 41.2%-მა და 33.3%-მა.

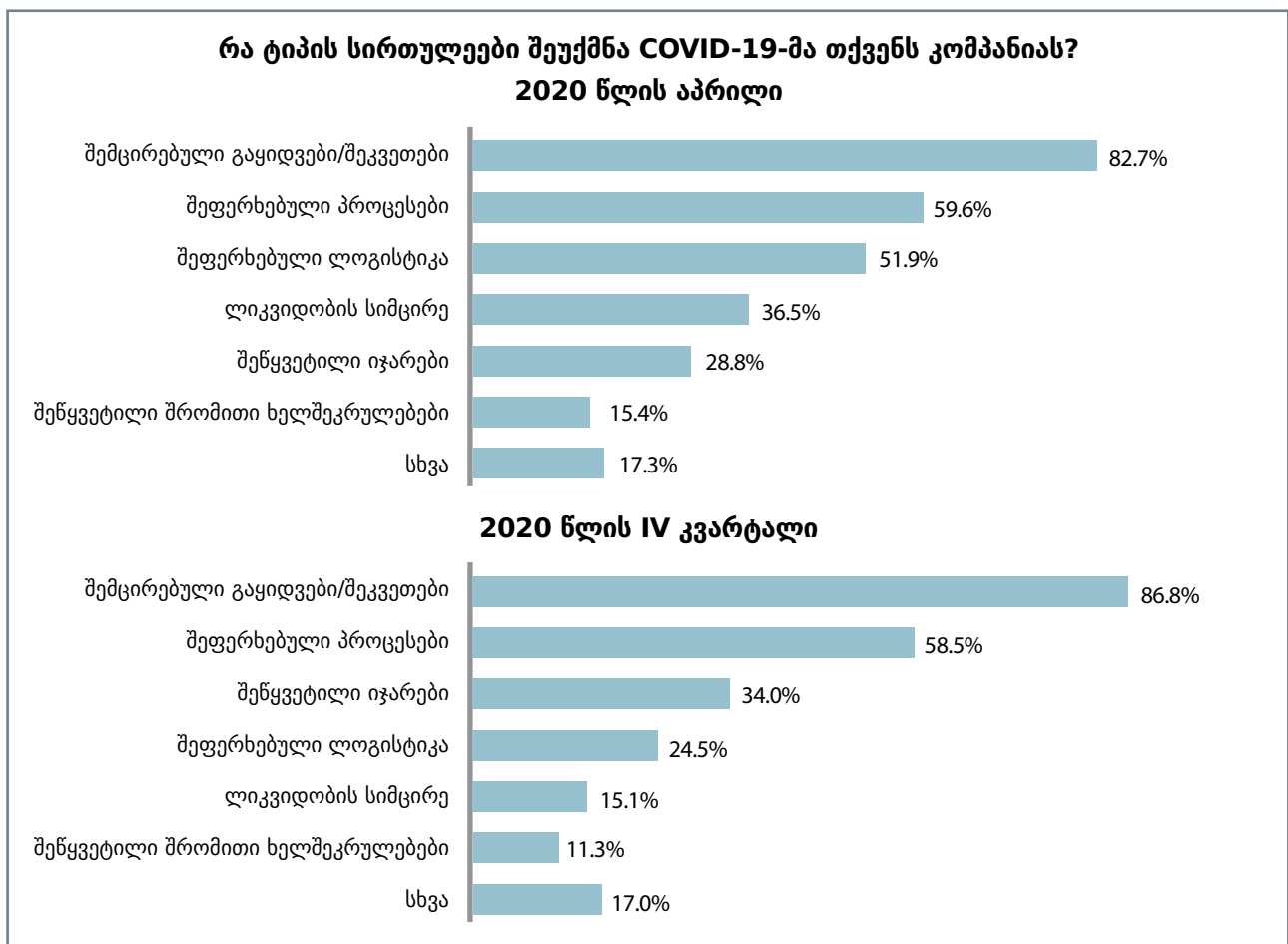

გრაფიკი 17: ბიზნესის ძირითად ინდიკატორებში მოსალოდნელი შემცირება 2020 წელს, 2019 წელთან შედარებით.

COVID-19-ით გამოწვეული ძირითადი სირთულეები

2020 წლის IV კვარტალში ჩატარებული კვლევის შედეგების მიხედვით, BAG-ის წევრი კომპანიებისთვის COVID-19-ის გამო შექმნილ ყველაზე მნიშვნელოვან გამოწვევას შემცირებული გაყიდვები/შეკვეთები წარმოადგენს. აღსანიშნავია, რომ პანდემიის პირველი ტალღის დროს ჩატარებულ გამოკითხვაში, BAG-ის წევრებმა იგივე გამოწვევა დაასახელეს ყველაზე მნიშვნელოვნად.

- ბიზნესისთვის ისევ მნიშვნელოვან პრობლემად რჩება პანდემიის გამო შემცირებული გაყიდვები/შეკვეთები და შეფერხებული პროცესები.
- 2020 წლის IV კვარტალში, COVID-19-ით გამოწვეული სირთულეების შეფასებისას, კომპანიების პროცენტული წილი, ვინც პანდემიის პირველი ტალღის დროს სირთულედ შემცირებულ გაყიდვებს/შეკვეთებს ასახელებდა 4.1 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა.
- 2020 წლის IV კვარტალში, მნიშვნელოვნად შემცირდა იმ კომპანიათა რაოდენობა, ვინც პანდემიის პირველი ტალღის დროს COVID-19-ით გამოწვეულ სირთულედ შეფერხებულ ლოგისტიკას ასახელებდა (51.9%-დან 24.5%-მდე შემცირდა). აღნიშნული, სავარაუდოდ, განპირობებულია იმით, რომ პანდემიის პირველი ტალღის დროს მიმოსვლაზე დაწესებული შეზღუდვები ამჟამად აღარ მოქმედებს.
- 2020 წლის IV კვარტალში, COVID-19-ით გამოწვეული სირთულეების შეფასებისას, კომპანიების პროცენტული წილი, ვინც პანდემიის პირველი ტალღის დროს სირთულედ შეწყვეტილ იჯარებს ასახელებდა 5.2 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა. აღნიშნული ზრდა შეიძლება პანდემიის ხანგრძლივობით და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობით აიხსნას.

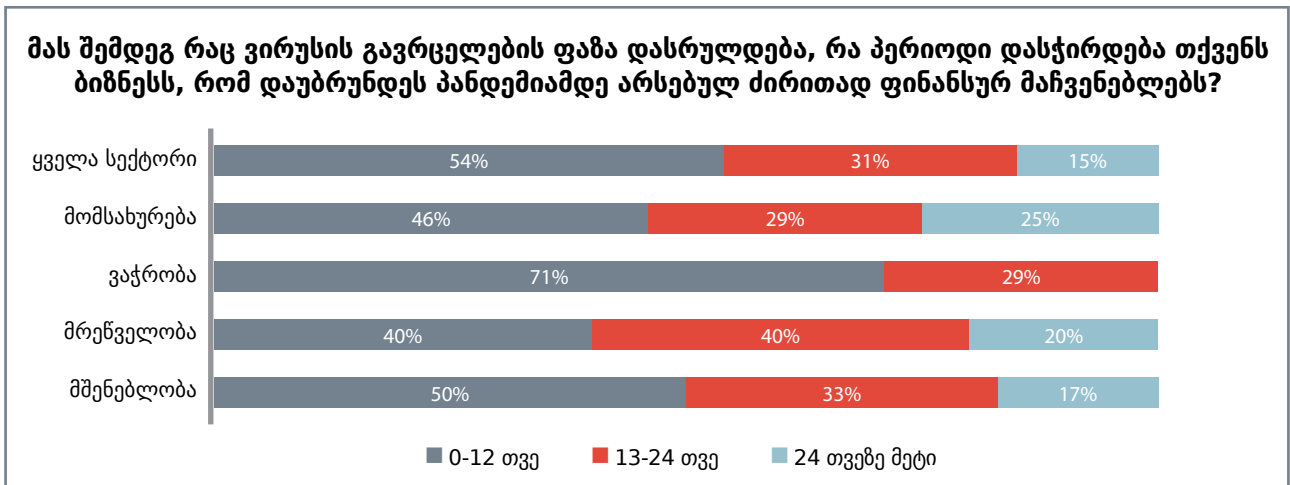

გრაფიკი 18: COVID-19-ით გამოწვეული ბიზნესის ძირითადი სირთულეები

COVID-19-ის გავლენის ხანგრძლივობის შეფასება

COVID-19-ის გავლენის ხანგრძლივობასთან დაკავშირებით BAG-ის წევრთა მოლოდინის შესაფასებლად, კომპანიებმა უპასუხეს კითხვას, თუ რა პერიოდი დასჭირდება ბიზნესს, რომ დაუბრუნდეს პანდემიამდე არსებულ ძირითად ფინანსურ მაჩვენებლებს, მას შემდეგ რაც ვირუსის გავრცელების ფაზა დასრულდება.

- ✦ გამოკითხულ კომპანიათა 53.8% მიიჩნევს, რომ პანდემიამდე არსებულ ფინანსურ მაჩვენებლებთან დასაბრუნებლად მათ 0-12 თვე დასჭირდებათ. ამავდროულად, რესპოდენტთა 30.8% მიიჩნევს, რომ მათ 13-24 თვე ესაჭიროებათ, ხოლო 15.4%-ის აზრით - 24 თვეზე მეტი. აღსანიშნავია, რომ წინა გამოკითხვის დროს კომპანიათა უდიდესი ნაწილი (74%) თვლიდა, რომ 12 თვე საკმარისი იყო პანდემიამდე არსებულ ფინანსურ მაჩვენებლებთან დასაბრუნებლად.
- ✦ ვაჭრობის სექტორში გამოკითხულთა უმრავლესობის (70.6%) აზრით 0-12 თვე საკმარისი იქნება პანდემიამდე არსებულ ფინანსურ მაჩვენებლებთან დასაბრუნებლად. აღნიშნული მაჩვენებელი საგრძნობლად არის შემცირებული წინა გამოკითხვასთან შედარებით, როცა ანალოგიური განწყობა გამოკითხულთა 85%-ს ჰქონდა. თუმცა, ვაჭრობის სექტორი პანდემიამდე არსებულ მდგომარეობაში უფრო სწრაფად დაბრუნებას ვარაუდობს, ვიდრე სხვა სექტორები.
- ✦ ყველაზე ნეგატიური მოლოდინი მომსახურების სექტორში დაფიქსირდა. ამ სექტორში გამოკითხულთა 25% ვარაუდობს, რომ 24 თვეზე მეტი დასჭირდებათ პანდემიამდე არსებულ მაჩვენებლებთან დასაბრუნებლად. მრეწველობის და მშენებლობის სექტორებში მსგავსი მოლოდინი შესაბამისად 20%-ს და 16.7%-ს აქვთ, ხოლო ვაჭრობის სექტორში არც ერთი კომპანია არ ფიქრობს, რომ ბიზნესის აღსადგენად ამდენი დრო დასჭირდება.

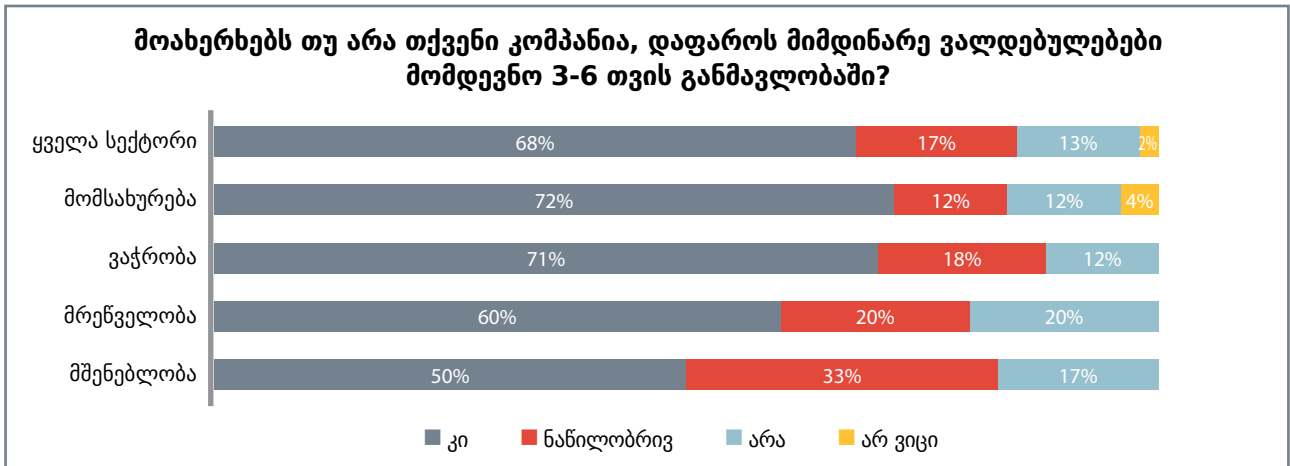
გრაფიკი 19: COVID-19-ის გავლენის ხანგრძლივობასთან დაკავშირებული მოლოდინი

მიმდინარე ვალდებულებების დაფარვა COVID-19-ის პირობებში

არსებული მდგომარეობის გათვალისწინებით, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი და საინტერესოა, თუ რამდენად შეძლებს ბიზნესი თავისი ვალდებულებების დაფარვას მოკლევადიან პერიოდში. სწორედ ამიტომ, მიმდინარე კითხვარში BAG-ის წევრმა კომპანიებმა უპასუხეს კითხვას, რამდენად მოახერხებენ მიმდინარე ვალდებულებების დაფარვას მომდევნო 3-6 თვის განმავლობაში.

- ✦ გამოკითხულ კომპანიათა 67.9% მიიჩნევს, რომ მიმდინარე ვალდებულებების დაფარვას მომდევნო 3-6 თვის განმავლობაში შეძლებს. 17%-ის აზრით, ისინი ვალდებულებების ნაწილობრივ დაფარვას შეძლებენ. უფრო პესიმისტურადაა განწყობილი 13.2%, რომლებიც თვლიან რომ ვერ მოახერხებენ დავალიანებების დაფარვას.

- * სექტორებს შორის, ყველაზე ოპტიმისტურად განწყობილი მომსახურების სექტორის წარმომადგენლები აღმოჩნდნენ, 72%-მა განაცხადა, რომ არსებული ვალდებულებების დაფარვას 3-6 თვემდე პერიოდში შეძლებს. მომსახურების სექტორის მსგავსად, ვაჭრობის სექტორის წარმომადგენლების 70.6%-ს აქვს ასეთივე განწყობა, ხოლო მრეწველობის და მშენებლობის სექტორებში 60%-ს და 50%-ს შესაბამისად.

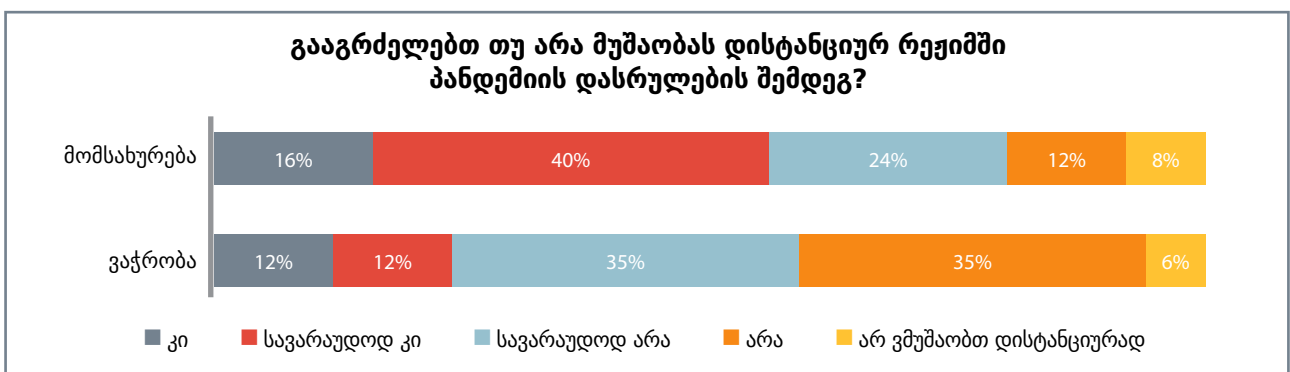

გრაფიკი 20: მიმდინარე დავალიანებების დაფარვასთან დაკავშირებული მოლოდინი

მუშაობის დისტანციური რეჟიმის შენარჩუნების შესაძლებლობა

მიმდინარე მოვლენების ფონზე ბიზნესის ნაწილს მუშაობის დისტანციურ რეჟიმზე გადასვლა მოუწია. მიღებული გადაწყვეტილება ეფექტური აღმოჩნდა ზოგიერთისთვის. კვლევა დაინტერესდა, შეინარჩუნებენ თუ არა დისტანციური მუშაობის რეჟიმს ვაჭრობისა და მომსახურების სექტორებში ჩართული კომპანიები. მათ უპასუხეს შეკითხვას, გააგრძელებენ თუ არა მუშაობას დისტანციურ რეჟიმში ვირუსის გავრცელების ფაზის დასრულების შემდეგ.

- * მომსახურების სექტორში კომპანიების 56%-მა განაცხადა, რომ გააგრძელებენ ან სავარაუდოდ გააგრძელებენ დისტანციურ რეჟიმში მუშაობას ვირუსის გავრცელების ფაზის დასრულების შემდეგ. ვაჭრობის სექტორში მსგავსი მოლოდინი მხოლოდ 23.5%-ს აქვს.

გრაფიკი 21: ვირუსის გავრცელების ფაზის დასრულების შემდეგ მუშაობის დისტანციურ რეჟიმში გაგრძელება

საქართველოს ბიზნეს ასოციაცია
BUSINESS ASSOCIATION OF GEORGIA

პიემსი კვლევითი ცენტრი, research@pmcginternational.com
საქართველოს ბიზნეს ასოციაცია, info@bag.ge